

ЗАТВЕРДЖУЮ

Віце-президент ПрАТ «Вищий
навчальний заклад «Міжрегіональна
Академія управління персоналом»

С. В. Храпатий

2025 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
081 «Право» Мартинюка Сергія Олександровича
«Адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері
національної безпеки»**

ВИТЯГ

**із протоколу № 9 засідання фахового міжкафедрального семінару кафедри
національної безпеки, кафедри правоохоронної та антикорупційної
діяльності Міжрегіональної Академії управління персоналом
від 7 жовтня 2025 року**

Присутні:

від кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності: В. О. Заросило, д.ю.н., професор, завідувач кафедри; М. І. Зубрицький, д.ю.н., заслужений юрист України, професор кафедри, директор ІННП ім. князя Володимира Великого, О. М. Капля, д.ю.н., с.н.с., професор кафедри;

від кафедри національної безпеки: О. Д. Терещук, д.ю.н., професор, завідувач кафедри; І. В. Сервецький, д.ю.н., доцент, заступник завідувача кафедри; С. О. Лисенко, д.ю.н., професор, професор кафедри; О. П. Деніга, д.ю.н., доцент, професор кафедри; В. О. Веклич, д.ю.н., доцент, професор кафедри; М. І. Ануфрієв, д.ю.н., професор, заслужений юрист України, професор кафедри; Д. В. Шейбут, к.ю.н., доцент кафедри; Качмар Б. М., к.ю.н., доцент, доцент кафедри; В. В. Ровний, к.ю.н., доцент кафедри.

Запрошений:

Здобувач – С. О. Мартинюк

Присутні на засіданні 12 осіб, із яких 9 докторів юридичних наук, 3 - кандидати юридичних наук.

СЛУХАЛИ:

Доповідь Мартинюка Сергія Олександровича за темою: «Адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Тема затверджена Вченою Міжрегіональною Академією управління персоналом 30 червня 2021 р. (протокол № 6).

Науковий керівник – Ануфрієв Микола Іванович, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, професор кафедри національної безпеки ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом».

Доповідь здобувача:

Шановний Головуючий, шановні учасники семінару та присутні!

Сьогодні ми пропонуємо Вашій увазі та виносимо на Ваш науковий розгляд дисертацію на тему «Адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки».

Тему дослідження було обрано не випадково. OSINT (Open Source Intelligence) – або ж розвідка на основі відкритих джерел, є одним із перспективних напрямів забезпечення національної безпеки. Цей інструмент, у сучасному світі, демонструє високий потенціал для підвищення оперативності та ефективності виявлення й аналізу загроз. OSINT забезпечує не лише швидкий доступ до великого обсягу інформації з відкритих джерел, але й сприяє розробці ефективних стратегій реагування та прийняття рішень на державному рівні. Водночас, для реалізації повного потенціалу OSINT у процесі виявлення й усунення загроз національній безпеці необхідне впровадження дієвого адміністративно-правового механізму. Такий механізм має забезпечити вдосконалення правового регулювання, процедур і координації діяльності відповідних суб'єктів.

Законодавець вже здійснив низку важливих кроків у цьому напрямі, зокрема – розробив державні стратегії, концепції та програми, які сприяють впровадженню сучасних розвідувальних технологій для зміцнення національної безпеки. Утім, наявні прогалини та недоліки в правовому й організаційному забезпеченні обмежують можливості повноцінного використання OSINT. У зв'язку з цим нагальним завданням є створення ефективного адміністративно-правового механізму функціонування OSINT, що сприятиме своєчасному виявленню й усуненню загроз у сфері національної безпеки.

Оскільки анотація до дисертації доступна всім учасникам семінару, дозвольте коротко зупинитися на ключових моментах дослідження.

Мета роботи полягає у комплексному аналізі теоретико-правових та практичних аспектів адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки, а також у формулюванні науково

обґрунтованих пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення чинного законодавства та діяльності суб'єктів, які здійснюють розвідку з відкритих джерел.

Для реалізації зазначеної мети, необхідно виконати такі завдання:

- висвітлити стан наукових досліджень адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки;
- розкрити сутність національної безпеки як об'єкта адміністративно-правового забезпечення;
- з'ясувати особливості адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки;
- сформулювати поняття та розкрити зміст механізму адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки;
- охарактеризувати суб'єктів механізму адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки;
- здійснити аналіз адміністративно-правових засобів механізму адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки;
- розкрити зміст гарантій механізму адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки;
- висвітлити міжнародний досвід механізму адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки та запропонувати напрями його імплементації;
- запропонувати шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у зв'язку з адміністративно-правовим забезпеченням національної безпеки.

Предмет дослідження – адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших комплексних досліджень адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки. У результаті дослідження запропоновано наукові положення та висновки, які містять наукову новизну.

У процесі дослідження вперше:

- обґрунтовано, що розвідка з відкритих джерел (OSINT) у сфері національної безпеки – це цілеспрямований процес збору, обробки й передачі інформації, що здійснюється суб'єктами OSINT з метою виявлення, попередження й нейтралізації потенційних і актуальних загроз національній безпеці з подальшим переданням інформації уповноваженим органам для

ухвалення управлінських рішень, спрямованих на захист національних інтересів, забезпечення стабільності та безпеки суспільства й держави;

➤ сформульовано дефініцію терміну «адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки», під яким доцільно розуміти діяльність уповноважених суб'єктів OSINT, що здійснюється в межах правового поля адміністративного законодавства із застосуванням специфічного адміністративно-правового інструментарію (методів, способів, засобів, процедур тощо), спрямованого на правове впорядкування та регламентацію суспільних відносин у зазначеній сфері, що пов'язані з виявленням і усуненням загроз у сфері національної безпеки за допомогою розвідки з відкритих джерел та висвітлено його властивості: державно-владний характер, цільове спрямування, системність, структурованість, регулювання нормами адміністративного права; наявність спеціальних правових засобів;

➤ сформульовано поняття механізму адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки, висвітлено його мету та надано характеристику шляхом виокремлення і дослідження складових елементів, властивостей, принципів та функціонування;

➤ аргументовано прийняття спеціального законодавчого акту, що має врегульовувати діяльність відповідних розвідувальних та правоохоронних органів зі здійснення розвідки з відкритих джерел; створення незалежного наглядового органу за здійсненням розвідки з відкритих джерел; впровадження єдиної інформаційної платформи для обміну інформацією між суб'єктами OSINT; пошук альтернативних джерел фінансування та інвестування у технології збору та аналізу даних; розширення міжнародної співпраці у сфері OSINT; підвищення кваліфікації та підготовки спеціалістів зі здійснення розвідки з відкритих джерел; удосконалено:

➤ теоретичні підходи до розуміння змісту поняття «національна безпека» та її складових. Національну безпеку розглянуто в широкому і вузькому розумінні, сформульовано авторське визначення поняття «національна безпека», запропоновано функції та напрями держави у забезпеченні національної безпеки та аргументовано, що адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки має виходити з розуміння чинників, характеру, ступеню, походження небезпек, що можуть виникнути та впливати на ті важливі для нормального існування та функціонування інтереси людини, суспільства та держави, тобто про джерела, які становлять загрозу національній безпеці. Це є принциповим для сприйняття сутності адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки;

➤ теоретичні уявлення щодо напрямів та рівнів адміністративно-правового регулювання забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки. З'ясовано, що адміністративно-правове регулювання передбачає: регулювання

правовідносин між суб'єктами OSIN, визначаючи їх завдання, функції та повноваження, механізми взаємодії; забезпечення діяльності суб'єктами OSINT на різних рівнях; установлення механізму реалізації повноважень суб'єктами OSINT (форми, методи діяльності, використання інформаційних ресурсів, засоби та інструменти забезпечення національної безпеки). Обґрунтовано, що нормативно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки має багаторівневу структуру, яка охоплює конституційні, законодавчі, інституційні та міжнародно-правові акти;

- зміст поняття «адміністративно-правові засоби механізму адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки», під яким запропоновано розуміти сукупність правових інструментів (способів, методів тощо), закріплених нормами адміністративного права, які використовуються для реалізації завдань, що спрямовані на забезпечення національної безпеки, шляхом здійснення розвідки з відкритих джерел і дозволяють ефективно виявляти та протидіяти загрозам національній безпеці завдяки функціонуванню OSINT. З'ясовано їх види та виокремлено властивості;

- деталізацію напрямів запозичення позитивного досвіду Великобританії, США, Німеччини у законодавство і діяльність суб'єктів, що здійснюють розвідку з відкритих джерел;

дістали подальшого розвитку:

- підходи до групування та класифікації наукових джерел дослідження. Наукові джерела поділено на системні та фундаментальні праці, де розглядаються різні аспекти управління, розвитку і функціонування сектору безпеки та оборони, а також на ті, що фокусуються на окремих аспектах правового регулювання, зокрема стосовно адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки. У глобальному масштабі ці дослідження поділяються на вітчизняні та іноземні, що стосуються адміністративно-правових аспектів адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки;

- характеристика суб'єктів механізму адміністративно-правового функціонування OSINT та підходи до їх класифікації. За змістом правосуб'єктності суб'єктів OSINT поділено на суб'єктів загальної і спеціальної компетенції, за характером адміністративно-правового регулювання – на тих, які мають владні повноваження, та на тих, що здійснюють правозастосовну діяльність;

- розгляд загальних принципів функціонування OSINT у сфері національної безпеки, таких як законність, верховенство права, повага до прав і свобод людини та спеціальних принципів, що визначають засади здійснення

розвідки з відкритих джерел, – конфіденційність, прозорість, пропорційність та незалежність;

➤ деталізація властивостей гарантій механізму адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки.

Такими є ключові положення та основні здобутки представленої сьогодні на Ваш розгляд дисертації.

Звісно ж, ми не претендуємо на всеосяжне розкриття досліджуваної теми. Особливо – з огляду на її складність та високу динаміку змін у цій галузі знань. Тому, дякую за увагу і очікую на цікаву дискусію!

На цьому доповідь завершено. Дякую за увагу!

ЗАПИТАННЯ:

О. В. Заросило, д.ю.н., професор. *Сергію Олександровичу, чи вивчали Ви зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT? І якщо так, то досвід яких саме країн Ви враховували?*

Відповідь здобувача. Дякую за запитання. Так, у процесі дослідження було висвітлено зарубіжний досвід механізму адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки та запропоновано напрями його імплементації у законодавство та діяльність суб'єктів здійснення OSINT. Серед іншого, нами вивчався досвід Великобританії, Німеччини, Північної Македонії, Румунії, Словаччини, США, Чехії.

І. В. Сервецький, д.ю.н., професор: *Сергію Олександровичу, як би Ви могли охарактеризувати Адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки? Найбільш лаконічно.*

Відповідь здобувача. Дякую за запитання. У найширшому значенні, адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки можна визначити як комплекс заходів і правових інструментів, що здійснюються з метою регулювання та захисту відносин, пов'язаних з обробкою відкритих джерел інформації для забезпечення державної безпеки. Цей механізм включає систему норм, що регламентують допустимі методи збору та аналізу інформації, правовий статус суб'єктів OSINT, а також процедури захисту інформаційних прав громадян.

І. В. Сервецький, д.ю.н., професор: *Сергію Олександровичу, чи вивчали Ви особливості правового регулювання збору інформації з обмеженим доступом?*

Відповідь здобувача. Дякую за запитання. Щодо особливостей правового регулювання доступу до інформації з обмеженим доступом, то це питання є надзвичайно актуальним в умовах інформаційного протиборства з ворогом,

водночас, воно виходить за межі предмету дослідження, тому я опрацьовував його лише побіжно. Безпосередньо вивчення цього питання в роботі не наведено.

І. В. Сервецький, д.ю.н., професор: *Сергію Олександровичу, чи досліджували Ви особливості доступу до інформації, що міститься у державних реєстрах?*

Відповідь здобувача. Дякую за запитання. Ні, особливості доступу до інформації, що міститься у державних реєстрах ми не розглядали.

М. І. Зубрицький, д.ю.н.: *Сергію Олександровичу, скажіть, будь ласка, що собою являє OSINT, і який механізм адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки? І чи могли б Ви охарактеризувати механізм адміністративно-правового забезпечення функціонування розвідки з відкритих джерел у сфері національної безпеки та розкрити його структуру?*

Відповідь здобувача. Дякую за запитання.

У процесі дослідження механізм адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки, розглядався як комплексна система правових, організаційних, технічних та інформаційно-аналітичних заходів, що застосовуються відповідними суб'єктами з метою створення умов для ефективного здійснення розвідки з відкритих джерел.

Структуру адміністративно-правового механізму забезпечення OSINT у сфері національної безпеки складають такі елементи, як нормативні засади адміністративно-правового регулювання OSINT, об'єкт адміністративно-правового забезпечення OSINT, тобто правовідносини, що виникають у процесі використання відкритої інформації, їх зміст, типи та особливості реалізації, суб'єкти адміністративно-правового забезпечення OSINT, тобто органи, уповноважені на здійснення відповідної діяльності, а також засоби адміністративно-правового забезпечення OSINT.

Д. В. Шейбут, к.ю.н.: *Сергію Олександровичу, чи відносите Ви до суб'єктів механізму адміністративно-правового забезпечення здійснення OSINT представників приватного сектору?*

Відповідь здобувача. Дякую за запитання. Так, безумовно відносимо. Взаємодія суб'єктів механізму адміністративно-правового забезпечення здійснення OSINT – це система координації та співпраці не лише між органами державної влади і правоохоронними, розвідувальними і контррозвідувальними органами, але й особливо – приватним сектором, зокрема ІТ-компаніями та іншими зацікавленими суб'єктами. Приватний сектор відіграє дедалі більш вагомую роль у безпековій галузі України. І можна прогнозувати подальше

зростання цієї ролі. Адже саме на долю приватного сектору сьогодні припадає значна частка розробок у галузі інформаційних технологій. Ігнорувати це – неможливо.

С. О. Лисенко, д.ю.н., професор: *Сергію Олександровичу, OSINT має враховувати і проблематику захисту інформації. Що би Ви могли сказати про необхідність протидії технологічним викликам і кіберзагрозам?*

Відповідь здобувача. Дякую за питання! Дійсно, у питаннях захисту інформації не можна ігнорувати технологічні виклики та кіберзагрози, з якими стикаються суб'єкти, що здійснюють розвідку з відкритих джерел. Так, зокрема, під час проведення OSINT постає проблема протидії кібератакам і забезпечення надійного захисту інформації. Нагальним є впровадження комплексних заходів, які включають використання сучасних засобів кіберзахисту, удосконалення відповідних технологій, а також залучення висококваліфікованого персоналу, здатного оперативно реагувати на виклики та нейтралізувати потенційні загрози.

Звісно, на практиці протидія технологічним викликам і кіберзагрозам є складним завданням, що потребує комплексного підходу. Впровадження таких стратегій, як, наприклад, планування дій у разі кібератак, формування команд швидкого реагування, обрання платформ з багаторівневим захистом, адаптація до нових технологій захисту, впровадження принципів кібергігієни та заходів контролю доступу можуть підвищити безпеку даних суб'єктів здійснення розвідки з відкритих джерел, покращити здатність до оперативного реагування на кіберінциденти та зменшити ризик порушень у здійсненні розвідувальної діяльності з відкритих джерел.

В. В. Ровний, к.ю.н.: *Сергію Олександровичу, як Ви пропонуєте знаходити баланс між правом доступу до інформації та захистом прав людини, в контексті розвідки з відкритих джерел? Якими джерелами права слід керуватися в цьому контексті?*

Відповідь здобувача. Дякую за запитання. Забезпечення балансу між правом доступу до інформації та захистом прав людини, особливо в контексті захисту персональних даних та конфіденційної інформації, є одним із ключових аспектів регулювання OSINT. Основоположні міжнародні документи, такі як Міжнародний пакт про громадянські і політичні права та Європейська конвенція з прав людини, гарантують право на отримання і поширення інформації. Однак це право не є абсолютним, особливо в умовах загрози національній безпеці.

Характерно, що саме норми Міжнародного пакту про громадянські і політичні права встановлюють можливість обмеження свободи інформації, зокрема в ситуаціях, коли це необхідно для забезпечення національної безпеки, громадського порядку або захисту прав і свобод інших осіб. Це дозволяє

державам вживати відповідних заходів для обмеження доступу до певної інформації в інтересах безпеки та стабільності суспільства. Водночас, саме в умовах воєнного стану буває складно знайти такий баланс, який відповідатиме усім нормам.

ВИСТУПИ:

О. Д. Терещук, д.ю.н., професор, завідувач кафедри національної безпеки Міжрегіональної Академії управління персоналом (рецензент):

Шановні колеги!

В першу чергу дозвольте зауважити, що вибір тематики дослідження є дуже актуальним. Дисертаційне дослідження належить до перших комплексних наукових спроб системного аналізу адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у контексті національної безпеки держави. У процесі дослідження обґрунтовано низку теоретичних положень і сформульовано наукові висновки, що мають ознаки новизни та спрямовані на розвиток адміністративно-правової доктрини у сфері інформаційної та розвідувальної діяльності.

Автором встановлено, що розвідка з відкритих джерел (OSINT) у сфері національної безпеки становить цілеспрямований і послідовний процес збору, аналізу, обробки та передачі інформації, який здійснюється уповноваженими суб'єктами OSINT з метою своєчасного виявлення, запобігання та нейтралізації потенційних і реальних загроз національній безпеці, а також подальшої передачі отриманих розвідувальних даних компетентним органам для прийняття управлінських рішень, спрямованих на зміцнення безпеки суспільства, стабільності державних інститутів і захист національних інтересів.

Результати дисертаційного дослідження належним чином аргументовані з використанням загальнонаукових і спеціальних методів наукового дослідження. Структура роботи є змістовною, послідовною та збалансованою в частині виконання поставлених завдань, висвітлення дослідницьких ідей і досягнення мети дослідження.

Разом з тим, хочу відмітити низку дискусійних моментів. Автору варто було більше уваги присвятити генезі становлення розвідки інформації в Україні та розвитку відповідного регуляторного законодавства. Також, варто було більше уваги присвятити розмежуванню державних і недержавних суб'єктів OSINT.

Зазначені зауваження не знижують загального позитивного враження від представленого дослідження та високої оцінки наукових здобутків автора. Загалом можна стверджувати, що дисертаційна робота є завершеною науковою працею, яка виконана комплексно, з високим рівнем достовірності і обґрунтованості наукових положень, розробок, висновків і рекомендацій, є

самостійним науковим дослідженням, у процесі якого отримано нові теоретичні й практичні результати.

Значення дослідження для науки і практики та напрями його використання
Практична цінність результатів і висновків роботи є вагомою, з огляду на безпекову ситуацію в нашій державі.

Загальний висновок. Дисертація Мартинюка Сергія Олександровича за темою: «Адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки» відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), результати дисертаційного дослідження повністю відображені у наукових публікаціях, кількість яких складає 9 наукових праць, у тому числі 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у міжнародному науковому виданні, 4 тези доповідей на науково-практичних конференціях. Робота виконана на належному теоретико-методологічному рівні, вирізняється науковим стилем, є цілісною, завершеною науковою працею, що містить належний рівень наукової новизни, а її автор Мартинюк Сергій Олександрович заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

В. І. Веклич, д.ю.н., доцент, професор кафедри національної безпеки Міжрегіональної Академії управління персоналом (рецензент):

Шановні колеги!

Актуальність теми дослідження є вкрай високою. У дисертаційній роботі запропоновано вирішення актуального науково-практичного завдання в галузі знань 081 «Право». Важливість розвідки з відкритих джерел у сучасній Україні в умовах воєнного стану – не викликає сумнівів.

Дисертаційне дослідження Сергія Мартинюка складає позитивне враження. Автором, на основі проведеного аналізу уточнено й розкрито поняття механізму адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки, визначено його зміст, мету та сутнісні характеристики через виокремлення і дослідження структурних елементів, принципів та функцій. Аргументовано необхідність прийняття спеціального законодавчого акта, який би регламентував діяльність суб'єктів розвідувальної та правоохоронної системи у частині здійснення розвідки з відкритих джерел, а також запровадження незалежного органу нагляду за відповідною діяльністю.

Обґрунтовано доцільність створення інтегрованої інформаційної платформи для міжвідомчої взаємодії суб'єктів OSINT, розвитку альтернативних механізмів фінансування та інвестування у технології збору й аналітичної обробки даних, розширення міжнародного співробітництва у цій сфері, а також удосконалення системи професійної підготовки й підвищення кваліфікації фахівців, залучених до реалізації завдань розвідки з відкритих джерел у сфері національної безпеки.

Автором правильно визначені об'єкт та предмет дослідження, чітко сформульовано його мету. Висновки кореспондують завданням роботи, а положення наукової новизни розкривають основні здобутки дисертанта. Дисертаційна робота базується на останніх теоретичних розробках, що стосуються питання правового забезпечення інформаційних відносин. Окрім того, автором в достатній мірі в процесі дослідження використані загальні праці з юридичної науки.

Водночас, на наш погляд, дисертаційна робота значно виграла б за умови більш ґрунтовного аналізу підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють доступ до інформації, яка міститься в численних державних реєстрах.

При цьому, зазначене побажання не знижує загального позитивного враження від представленого дослідження та високої оцінки наукових здобутків автора. Дисертаційна робота є завершеною науковою працею, яка виконана комплексно, з високим рівнем достовірності і обґрунтованості наукових положень, розробок, висновків і рекомендацій, є самостійним науковим дослідженням, у процесі якого отримано нові теоретичні та практичні результати.

Здійснений аналіз дозволяє зробити висновок, що дисертація Сергія Олександровича Мартинюка за темою: «Адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки», відповідає вимогам, результати дисертаційного дослідження повністю відображені у наукових публікаціях. А отже – дисертаційне дослідження може бути рекомендовано до представлення до захисту в спеціалізовану вчену раду.

І. В. Сервецький, д.ю.н., професор, заступник завідувача кафедри національної безпеки Міжрегіональної Академії управління персоналом:

Дисертація виконана на цікаву тему, яка становить інтерес для правової науки. Здобувач на достатньому рівні оперує ключовими категоріями і впевнено відповідає на питання.

Водночас, окремої уваги заслуговує питання розкриття правового статусу суб'єктів, що здійснюють OSINT. Цьому питанню варто би було приділити більше уваги.

Варто було би дослідити особливості доступу до інформації, що містить в численних державних реєстрах.

Також дискусійною є зосередженість саме на адміністративно-правовому забезпеченні функціонування OSINT у сфері національної безпеки. Доречно було би врахувати положення інших галузей права. Ми ж ведемо мову про розвідку з відкритих джерел, яку здійснюють і контролюють не лише органи виконавчої влади. Ці моменти варто було би більш детально розкрити і врахувати. І з цим я звертаюся як до здобувача, так і до наукового керівника.

З урахуванням цих моментів, підтримую рекомендацію дисертації Мартинюка С. О. до публічного захисту.

С. О. Лисенко, д.ю.н., професор, директор Інституту безпеки Міжрегіональної Академії управління персоналом:

Дисертація виконана на цікаву тему, яка становить інтерес для правової науки. Здобувач вправно оперує ключовими категоріями і впевнено відповідає на питання.

Звісно, робота містить окремі дискусійні моменти. Іван Васильович слушно наголосив на потребі зосередити більше уваги на суб'єктах та відповідних правових нормах.

В цілому ж, виступ здобувача, його відповіді, продемонстрований ним рівень фахової підготовки та володіння інструментарієм наукового дослідження, дозволяє зробити позитивний висновок щодо його готовності претендувати на науковий ступінь доктора філософії в галузі права. Тому я підтримуватиму колег, щодо схвального висновку засідання.

В. О. Заросило, д.ю.н., професор, завідувач кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Міжрегіональної Академії управління персоналом:

Наукова цінність дисертації характеризується тим, що результати автором отримані вперше і визначаються особистим авторським підходом. Висновки дисертанта на основі власних досліджень, підкріплені аналізом нормативно-правових актів, науково-практичної літератури, базуються на сучасних методах дослідження і не містять протиріч.

Не обійшлося і без зауважень. Однак, вони містять переважно рекомендаційний характер та загалом не знижують теоретико-методологічного рівня представленої дисертаційної роботи.

В цілому, можна стверджувати, що наукові положення, висновки і рекомендації дисертації мають достатню наукову новизну, практичне значення та суспільну корисність, які на належному рівні методологічно та емпірично обґрунтовані.

Таким чином, дисертація Сергія Олександровича Мартинюка за темою: «Адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері

національної безпеки» є актуальною і своєчасною. Рівень наукового дослідження та ефективність запропонованих автором підходів свідчать про відповідність дисертації встановленим вимогам, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» на підставі подальшого публічного захисту.

Д. В. Шейбут, к.ю.н., доцент кафедри національної безпеки Міжрегіональної Академії управління персоналом:

Актуальність і своєчасність обраної теми дослідження не викликає сумніву. Висновки кореспондують із завданнями дисертації. Заслужують на підтримку положення наукової новизни.

Загалом, обґрунтованість і достовірність отриманих наукових результатів підтверджується опрацюванням значної кількості наукових праць за темою дослідження, широкої нормативно-правової бази, апробацією наукових результатів на науково-практичних конференціях.

Отже, дисертація Сергія Мартинюка за темою: «Адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки» відповідає вимогам, що ставляться до дисертацій такого рівня, тому я особисто підтримую пропозицію щодо рекомендації даної дисертаційної роботи до подальшого проходження в спеціалізованій вченій раді.

УХВАЛА СЕМІНАРУ

Дисертація Сергія Мартинюка за темою: «Адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки» є самостійним, завершеним, цілісним науковим дослідженням, оформленим відповідно до встановлених вимог.

Актуальність теми та її зв'язок із планами науково-дослідних робіт.

Україна, як демократична та соціально орієнтована держава, активно зміцнює свою безпеку в умовах інтенсивної європейської та євроатлантичної інтеграції. Однак цей шлях супроводжується низкою серйозних викликів і загроз як внутрішнього, так і зовнішнього характеру, серед яких – збройна агресія з боку російської федерації, окуповані території, терористичні загрози, економічна криза та ін. Усі ці фактори підкреслюють необхідність розробки й упровадження нових підходів і технологій, спрямованих на ефективне забезпечення національної безпеки.

Одним із перспективних напрямів забезпечення національної безпеки є використання OSINT (Open Source Intelligence) – розвідки на основі відкритих джерел, яка демонструє високий потенціал для підвищення оперативності та ефективності виявлення й аналізу загроз. OSINT забезпечує не лише швидкий доступ до великого обсягу інформації з відкритих джерел, але й сприяє розробці

ефективних стратегій реагування та прийняття рішень на державному рівні. Водночас для реалізації повного потенціалу OSINT у процесі виявлення й усунення загроз національній безпеці необхідне впровадження дієвого адміністративно-правового механізму. Такий механізм має забезпечити вдосконалення правового регулювання, процедур і координації діяльності відповідних суб'єктів.

Законодавець вже здійснив низку важливих кроків у цьому напрямі, зокрема розробив державні стратегії, концепції та програми, які сприяють впровадженню сучасних розвідувальних технологій для зміцнення національної безпеки. Утім, наявні прогалини та недоліки в правовому й організаційному забезпеченні обмежують можливості повноцінного використання OSINT. У зв'язку з цим нагальним завданням є створення ефективного адміністративно-правового механізму функціонування OSINT, що сприятиме своєчасному виявленню й усуненню загроз у сфері національної безпеки.

Відсутність ґрунтовних наукових досліджень з питань адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки свідчить як про складність цих питань, так і про недостатню увагу з боку вчених, що загалом позначається на якості правового регулювання та правозастосовної діяльності.

Наведене вище, а також сучасні загрози та виклики у сфері національної безпеки, стрімкий розвиток інформаційних технологій, потреби удосконалення діяльності відповідних суб'єктів, що здійснюють розвідку з відкритих джерел, й обумовлюють актуальність теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Обрана тема дослідження належить до пріоритетних у галузі адміністративного права.

Проблематика дисертації пов'язана із Переліком пріоритетних тематичних наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 31 грудня року, наступного після припинення або скасування воєнного стану в Україні, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 30.04.2024 р. № 476; та виконана відповідно до Плану наукових досліджень ПрАТ «ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом» за темою: «Дослідження теоретико-методологічних основ розвитку української державності в контексті світових модернізаційних процесів формування національних громадянських суспільств: політичний, юридичний, економічний, соціальний, психологічний та управлінський аспекти» (ДР № 0119U100492).

Формулювання наукового завдання, нове розв'язання якого отримано в дисертації.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших комплексних досліджень адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки. У результаті

дослідження запропоновано наукові положення та висновки, які містять наукову новизну, зокрема:

вперше:

- обґрунтовано, що розвідка з відкритих джерел (OSINT) у сфері національної безпеки – це цілеспрямований процес збору, обробки й передачі інформації, що здійснюється суб'єктами OSINT з метою виявлення, попередження й нейтралізації потенційних і актуальних загроз національній безпеці з подальшим переданням інформації уповноваженим органам для ухвалення управлінських рішень, спрямованих на захист національних інтересів, забезпечення стабільності та безпеки суспільства й держави;

- сформульовано дефініцію терміна «адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки», під яким доцільно розуміти діяльність уповноважених суб'єктів OSINT, що здійснюється в межах правового поля адміністративного законодавства із застосуванням специфічного адміністративно-правового інструментарію (методів, способів, засобів, процедур тощо), спрямованого на правове впорядкування та регламентацію суспільних відносин у зазначеній сфері, що пов'язані з виявленням і усуненням загроз у сфері національної безпеки за допомогою розвідки з відкритих джерел та висвітлено його властивості: державно-владний характер, цільове спрямування, системність, структурованість, регулювання нормами адміністративного права; наявність спеціальних правових засобів;

- сформульовано поняття механізму адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки, висвітлено його мету та надано характеристику шляхом виокремлення і дослідження складових елементів, властивостей, принципів та функціонування;

- аргументовано прийняття спеціального законодавчого акту, що має врегульовувати діяльність відповідних розвідувальних та правоохоронних органів зі здійснення розвідки з відкритих джерел; створення незалежного наглядового органу за здійсненням розвідки з відкритих джерел; впровадження єдиної інформаційної платформи для обміну інформацією між суб'єктами OSINT; пошук альтернативних джерел фінансування та інвестування у технології збору та аналізу даних; розширення міжнародної співпраці у сфері OSINT; підвищення кваліфікації та підготовки спеціалістів зі здійснення розвідки з відкритих джерел;

удосконалено:

- теоретичні підходи до розуміння змісту поняття «національна безпека» та її складових. Національну безпеку розглянуто в широкому і вузькому розумінні, сформульовано авторське визначення поняття «національна безпека», запропоновано функції та напрями держави у забезпеченні національної безпеки та аргументовано, що адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки має виходити з розуміння чинників,

характеру, ступеню, походження небезпек, що можуть виникнути та впливати на ті важливі для нормального існування та функціонування інтереси людини, суспільства та держави, тобто про джерела, які становлять загрозу національній безпеці. Це є принциповим для сприйняття сутності адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки;

– теоретичні уявлення щодо напрямів та рівнів адміністративно-правового регулювання забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки. З'ясовано, що адміністративно-правове регулювання передбачає: регулювання правовідносин між суб'єктами OSINT, визначаючи їх завдання, функції та повноваження, механізми взаємодії; забезпечення діяльності суб'єктами OSINT на різних рівнях; установлення механізму реалізації повноважень суб'єктами OSINT (форми, методи діяльності, використання інформаційних ресурсів, засоби та інструменти забезпечення національної безпеки). Обґрунтовано, що нормативно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки має багаторівневу структуру, яка охоплює конституційні, законодавчі, інституційні та міжнародно-правові акти;

– зміст поняття «адміністративно-правові засоби механізму адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки», під яким запропоновано розуміти сукупність правових інструментів (способів, методів тощо), закріплених нормами адміністративного права, які використовуються для реалізації завдань, що спрямовані на забезпечення національної безпеки, шляхом здійснення розвідки з відкритих джерел і дозволяють ефективно виявляти та протидіяти загрозам національній безпеці завдяки функціонуванню OSINT. З'ясовано їх види та виокремлено властивості;

– деталізацію напрямів запозичення позитивного досвіду Великобританії, США, Німеччини у законодавство і діяльність суб'єктів, що здійснюють розвідку з відкритих джерел;

дістали подальшого розвитку:

– підходи до групування та класифікації наукових джерел дослідження. Наукові джерела поділено на системні та фундаментальні праці, де розглядаються різні аспекти управління, розвитку і функціонування сектору безпеки та оборони, а також на ті, що фокусуються на окремих аспектах правового регулювання, зокрема стосовно адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки. У глобальному масштабі ці дослідження поділяються на вітчизняні та іноземні, що стосуються адміністративно-правових аспектів адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки;

– характеристика суб'єктів механізму адміністративно-правового функціонування OSINT та підходи до їх класифікації. За змістом

правосуб'єктності суб'єктів OSINT поділено на суб'єктів загальної і спеціальної компетенції, за характером адміністративно-правового регулювання – на тих, які мають владні повноваження, та на тих, що здійснюють правозастосовну діяльність;

– розгляд загальних принципів функціонування OSINT у сфері національної безпеки, таких як законність, верховенство права, повага до прав і свобод людини та спеціальних принципів, що визначають засади здійснення розвідки з відкритих джерел, – конфіденційність, прозорість, пропорційність та незалежність;

– деталізація властивостей гарантій механізму адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки. З'ясовано, що гарантії, по-перше, мають публічно-правовий характер і орієнтовані на забезпечення національної безпеки; похідні від конституційних прав і свобод; реалізуються в адміністративно-правовому порядку, мають правореалізаційний та правоохоронний зміст; є інструментом, завдяки якому створюються умови для ефективного функціонування OSINT у сфері національної безпеки; законодавчо закріплені у законах та підзаконних правових актах, які визначають адміністративно-правовий статус відповідних суб'єктів механізму адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки; мають організаційний, правовий, правоохоронний та матеріально-технічний зміст.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків, рекомендацій, що захищаються. Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані автором у дисертаційній роботі, ґрунтуються на теоретико-методологічних засадах науки «Право», узагальненні поглядів та дослідженні ідей провідних вітчизняних і зарубіжних учених, використанні системи загальнонаукових і спеціальних методів. У роботі використано значну кількість джерел інформації, наведено дані про апробацію результатів на науково-практичних конференціях та впровадження розробок автора у науково-дослідну діяльність та освітній процес. У цілому наукові результати, отримані в дисертації, є достовірними, науково обґрунтованими та доказовими.

Наукове значення роботи. Наукове значення роботи полягає у можливості використанні висновків та рекомендацій дисертанта для дослідження теоретично-практичних проблем адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки.

Практичне значення та використання результатів роботи. Результати дослідження «Адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки» можуть бути використані та вже використовуються у: *науково-дослідній діяльності* – для подальших загальнотеоретичних та галузевих досліджень адміністративно-правового забезпечення функціонування

OSINT у сфері національної безпеки; **правотворчості** – як теоретичне підґрунтя для вдосконалення чинного законодавства, яке регулює адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки; **правозастосовній сфері** – для покращення правозастосовної діяльності суб'єктів OSINT у сфері національної безпеки; **освітньому процесі** – для підготовки навчально-методичних матеріалів, проведення лекцій, під час викладання таких дисциплін як: «Адміністративне право України», «Проблеми адміністративного права», у процесі підготовки навчально-методичних комплексів дисциплін, підручників, навчальної та прикладної літератури.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Дисертація Сергія Мартинюка є самостійною науковою працею, в якій наведено теоретичні та методологічні положення і висновки, власні ідеї та розробки автора, що дають змогу вирішити поставлені завдання. Усі теоретичні напрацювання, практичні рекомендації, висновки та пропозиції, які отримані в ході дисертаційного дослідження, розроблені здобувачем самостійно.

Основні положення, одержані узагальнення та висновки дисертаційної роботи були представлені дисертантом на засіданнях кафедри національної безпеки Інституту безпеки Міжрегіональної Академії управління персоналом та були оприлюднені на міжнародних науково-практичних конференціях: «Актуальні завдання та напрями розвитку юридичної науки у XXI столітті» (м. Львів, 15–16 жовтня 2021 р.); «Права людини: методологічний, гносеологічний та онтологічний аспекти» (м. Дніпро, 5 грудня 2023 р.); «Український правовий вимір: пошук відповідей на глобальні міжнародні виклики» (м. Дніпро, 24 травня 2024 р.).

Основні результати досліджень дисертаційної роботи та пропозиції були викладені у 9 наукових працях, з яких 4 статті – опубліковані у наукових фахових виданнях України, 1 стаття – у періодичному виданні, проіндексованому у базі даних Web of Science, а також 4 – тези доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Праці, які відображають основні наукові результати дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Мартинюк С. О. Характеристика принципів функціонування OSINT у сфері національної безпеки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 9. С. 332–334. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-9/82>.
2. Мартинюк С. О. Адміністративно-правове регулювання забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. Випуск 5. С. 355–358. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.05.63>.

3. Мартинюк С. О. Зарубіжний досвід функціонування OSINT у сфері національної безпеки: адміністративно-правовий аспект. *Наукові перспективи*. 2025. № 3 (57). С. 1061–1071. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-3\(57\)-1061-1071](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-3(57)-1061-1071).

4. Мартинюк С. О. Національна безпека, як об'єкт адміністративно-правового забезпечення: поняття та зміст у працях вітчизняних дослідників. 2025. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Юридичні науки*. № 2(74) (2025). С. 78-83. DOI: <https://doi.org/10.32689/2522-4603.2025.2.12>

Статті у зарубіжних періодичних наукових виданнях:

5. Lata N., Martyniuk S., Minka T., Ilchyshyn N., Yurakh V. Administrative and legal security of public information services in the activities of bodies of legislative and judicial power: Seguridad administrativa y jurídica de los servicios de información pública en las actividades de los órganos del poder legislativo y judicial. *Cuestiones Políticas*. 2022. Vol. 40 (72). P. 656–669. DOI: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4072.38> (WoS).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Мартинюк С. О. Щодо змісту поняття адміністративно-правового забезпечення OSINT у сфері національної безпеки України. *Актуальні завдання та напрями розвитку юридичної науки у XXI столітті*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 15–16 жовтня 2021 р.). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2021. С. 77–79.

7. Мартинюк С. О. Забезпечення прав людини при використанні OSINT у сфері національної безпеки. *Права людини: методологічний, гносеологічний та онтологічний аспекти*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 75-річчю проголошення Загальної декларації прав людини (м. Дніпро, 5 грудня 2023 р.). Дніпро, 2023. С. 213–215.

8. Мартинюк С. О. Організаційно-правові засоби адміністративно-правового забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки. *Український правовий вимір: пошук відповідей на глобальні міжнародні виклики*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 24 травня 2024 р.) / Університет митної справи та фінансів. Дніпро, 2024. С. 66–69.

9. Мартинюк С. О. Роль OSINT для безпеки бізнесу: організаційно-правовий аспект. *Розбудова інноваційних економіки, менеджменту та освіти в умовах нової соціальної реальності*: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 20–22 травня 2025 р.). Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2025. С. 572–574.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана кваліфіковано, грамотно, науковим стилем, виклад матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій можна охарактеризувати як доступний.

Характеристика особистості здобувача. Сергія Мартинюк зарекомендував себе як здібний науковець. Проявив вміння працювати з науковими джерелами, здійснювати аналітичні дослідження. Є людиною виваженою, працелюбною, вихованою, вимогливою до себе та оточуючих. Застосував нові методи та підходи до дослідження. Своєчасно та успішно виконав освітньо-наукову програму за спеціальністю 081 «Право».

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК ЩОДО ДИСЕРТАЦІЇ:

1. За науковою новизною, теоретичним та практичним значення результатів дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» Сергія Олександровича Мартинюка «Адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки» відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

2. Порушити клопотання перед Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом про утворення спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації Мартинюка Сергія Олександровича «Адміністративно-правове забезпечення функціонування OSINT у сфері національної безпеки» з метою присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» у складі:

Заросило Володимир Олексійович – завідувач кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом, доктор юридичних наук, професор – голова разової спеціалізованої вченої ради;

Лисенко Сергій Олексійович – директор Інституту безпеки, ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», доктор юридичних наук, професор – рецензент;

Лісовська Юлія Петрівна – завідувачка кафедри адміністративного, фінансового та банківського права, ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом, кандидат юридичних наук, доцент – рецензент;

Христинченко Надія Петрівна – завідувачка кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін, Київський університет інтелектуальної власності та права, доктор юридичних наук, професор – офіційний опонент;

Беззубов Дмитро Олександрович – провідний науковий співробітник Відділу проблем державного управління та адміністративного права, Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор - офіційний опонент.

Результати голосування присутніх на засіданні докторів наук та кандидатів наук:

– всього: «за» – 12, «проти» – немає, «утрималося» – немає; в тому числі за профілем поданої на розгляд дисертації: «за» – 12, в тому числі 9 докторів, 3 кандидати юридичних наук.

**Головуючий міжкафедрального
фахового семінару, директор
Навчально-наукового інституту
права ім. князя Володимира
Великого, професор кафедри
правоохоронної та антикорупційної
діяльності, д.ю.н., заслужений юрист
України**

М. І. Зубрицький

**Секретар міжкафедрального
фахового семінару, доцент кафедри
національної безпеки
к.ю.н.**

В. В. Ровний